

Akik nem egyedül voltak az Úton

A régi dunakeszi zarándoklatok

A ZARÁNDOK UTAZÓ. UTAZÓ, AKINEK ÚTICÉLJA E FÖLDÖN IS VAN, MEG NEM IS; AKI EGYEDÜL UTAZIK, MEG NEM IS; AKI PONTOS CÉLLAL INDUL ÚTNAK, DE NÉHA EGÉSZEN MÁST TALÁL AZ UTAZÁS VÉGÉN, MINT AMIRE SZÁMÍTOTT. A RÉGI DUNAKESZI LAKÓI FONTOSNAK TARTOTTÁK A ZARÁNDOKLATOT, HA TEHETÉK ÚTNAK INDULTAK BEL- ÉS KÜLFÖLDI CÉLOK FELÉ EGYARÁNT.

Dunakesziek Mariazellben (1929)

Dunakesziek Loretóban (1930-as évek)

AZ IZRAELITA VALLÁS HÍVEINEK jeruzsálemi zarándoklati mintájára már a kora középkorban megindultak a keresztény zarándoklatok is. A római katolikus vallás hívei elsősorban olyan helyeket tekintettek célpontjaiknak, amelyek Jézus Krisztus, Szűz Mária vagy valamely szent életében kulcsfontosságúnak számítottak. Zarándoklatra menni – különösen a 19. század második felét megelőzően – igen nehéz és veszélyes (nem utolsósorban költséges) vállalkozásnak számított, így nem csoda, ha a zarándokok sokszor együtt utaztak, és – a nagyobb védelem mellett – tapasztalatcserére is sor került ezeken az utakon. Eleinte a lakóhelyükhöz közel lévő kegyhelyeket keresték fel, távolabbi célokat kevesen tűztek ki maguknak.

A zarándoklatnak a hívő ember életében vallási, spirituális jelentősége volt (van), egyfajta beavatásnak tekinthető, továbbá az Isten irányába tanúsított engedelmesség egyik kifejezési módjának. A zarándoklat célja lehet a vezeklés, a lelki megtisztulás, a gyógyulás, valamely szent ügy támogatása stb. A zarándokok utazásainak elősegítésére a középkorban olyan – elsősorban az egyház által fenntartott – intézményi hálózat jött létre, amely biztosította az úton lévők számára a megpihenés, feltöltődés lehetőségét. A kegyhelyek pedig sokszor jórészt az oda látogatók adományából tartották fenn magukat.

A 20. század első felében a dunakesziek is számos zarándoklaton vettek részt. Ahogyan a Pest környéki településeken általában, Dunakeszin is erős volt Szűz Mária kultusza. Nem véletlen, hogy a 15. században gótikus elemekkel kiegészített Alagi-majori (ma már rom)templomot Szűz Mária nevére szentelték fel. Ezen kultusz intenzitása a későbbiekben sem hagyott alább: már a 19. század végén tért hódított a faluban a Mária Kongregáció elnevezésű hitbuzgalmi egyesület, amelynek tagjai – a Mária-lányok – Dunakeszin is büszkén viselték gyönyörű fehér ruhájukat. Mindezek ismeretében nem csoda, ha a dunakeszi zarándokok is Szűz Máriához köthető helyeket választottak úticéljukként. Eleinte Vác-Hétkápolnára és Gödöllő-Máriabesnyőre jártak. A Révész István Helytörténeti Gyűjtemény utóbbi helyről származó kegytárgyakat is őriz.

Amikor a vasút forradalmasította a kontinens közlekedését, a zarándoklatok is könnyebbé, szélesebb néprétegek számára

elérhetővé váltak. Ekkor már a dunakesziek is távolabbra tekintettek, de továbbra is fontosnak tartották, hogy Szűz Máriát tisztelő vagy hozzá köthető helyekre zarándokoljanak. Így az ausztriai Mariazell (1. kép), az olaszországi Loreto (2. kép) és a franciaországi Lourdes is célpontjaikká váltak. Természetesen a római katolikus vallás centruma, Róma sem eshetett ki úticéljaik köréből (3. kép). Szintén a gyűjteményben láthatók mariazelei és Lourdes-i madonnaszobrok, továbbá az előbbi helyről származó, a kegytemplom képét mutató poharak.

N. László Istvánné (balról az első) Jeruzsálemben (1912)

A fentiekhez képest különlegesnek számított az az út, amelyen N. Pusztai Istvánné vett részt 1912-ben. Nem volt bevett, sőt, nagyon költséges utazásnak számított, ha valaki Jeruzsálemben zarándokolt el. N. Pusztai Istvánné, ahogyan a fotó (4. kép) is bizonyítja, részt vett ezen a felemelő utazáson.

A zarándokok – útjaikról visszaérkezve – rendszerint beszámoltak a közösségnek tapasztalataikról, megmutatták a magukkal hozott kegytárgyakat. Az igazi kincset azonban, amelyre zarándokútjuk alatt leltek, életük végéig a szívükben-lelkükben hordták.

DR. KERESKES DÓRA GYŰJTEMÉNYVEZETŐ
RÉVÉSZ ISTVÁN HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY